

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ У СФЕРІ
ВИРОБНИЦТВА (НА ПРИКЛАДІ СТВОРЕННЯ КРАФТОВОЇ
ВИНОРОБНІ)»**

Виконавець:

Студентка ФЕУП
Геюшова Кудрат

Науковий керівник:

к.е.н, ст. викладач
Деньгуб Валентина Василівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. У сучасних умовах трансформації агропродовольчого ринку, зростання споживчого попиту на якісні та натуральні продукти, особливого значення набуває розвиток малих форм виробництва в харчовій галузі, зокрема у сфері виноробства. Одним із перспективних напрямів є створення крафтових виноробень, орієнтованих на виробництво нішевих і високоякісних продуктів із доданою культурною та гастрономічною цінністю – таких, як янтарні (оранжеві) вина.

Янтарні вина поєднують у собі традиції античного виноробства та сучасні технології ферментації. Їхнє виробництво є частиною глобального тренду натуральних вин, що користуються дедалі більшою популярністю серед споживачів, які цінують автентичність, екологічність та унікальність смаку. Янтарні вина мають глибокий колір, складний аромат і насичений смак, що робить їх популярними серед поціновувачів натурального виноробства. Батьківщиною янтарних (оранжевих) вин вважається Грузія, саме там вперше почали виготовляти особливий тип білих вин, які виготовляються за технологією мацерації на шкірці. Приклад Грузії є особливо цінним для України: подібні кліматичні умови, давні виноробні традиції та наявність локальних сортів винограду створюють сприятливі передумови для адаптації цієї моделі у вітчизняному крафтовому виробництві.

Створення крафтової виноробні з фокусом на виробництво янтарних вин виступає актуальним і стратегічно виправданим кроком у відповідь на виклики сучасного ринку. Такий бізнес-проект поєднує інноваційність і традицію, орієнтується на сегмент середнього та преміального споживання, стимулює розвиток локальної аграрної економіки, зберігає виноробні традиції регіону та сприяє формуванню туристичної привабливості території.

Надійна сировинна база, використання місцевих сортів винограду, впровадження екологічно безпечних технологій і розробка стратегії просування через прямий маркетинг (винні фестивалі, дегустаційні тури, онлайн-продаж) дозволяють досягти високої конкурентоспроможності навіть за умов обмеженого стартового бюджету.

Особливе значення крафтове виноробство має для сільських громад і малих підприємств. Воно сприяє децентралізації економічного розвитку, створенню нових робочих місць, збереженню культурної спадщини та формуванню брендovаних територій. Крім того, виробництво янтарних вин є прикладом високого ступеня персоналізації продукту, що є важливим чинником у сучасній моделі споживання.

Наукове підґрунтя для організації підприємницької діяльності у сфері виноробства закладено в роботах українських дослідників, зокрема: К. С. Токар [30], В. В. Россоха [28], О. А. Петриченко, Бойко В. О., Аверчева Н. О., Бойко Л. О. [3]. Проблеми створення власного бізнесу досліджують такі науковці, як А. В. Андрейченко [1], В. В. Деньгуб [21] та інші.

Таким чином, обрана тема є надзвичайно актуальною в контексті

економічної диверсифікації, розвитку креативного підприємництва, збереження національних традицій і просування української продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Створення крафтової виноробні з орієнтацією на виробництво янтарного вина інтегрує економічний, соціальний і культурний компоненти сталого розвитку.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження теоретичних, методичних та прикладних аспектів створення крафтової виноробні, орієнтованої на виробництво янтарних вин, як суб'єкта підприємницької діяльності у сфері переробної промисловості та нішевого агробізнесу.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі **завдання**:

- визначити нормативно-правові вимоги та процедурні аспекти започаткування крафтової виноробні в Україні;
- дослідити ринкові умови функціонування та конкурентне середовище у галузі виробництва та реалізації винопродукції;
- обґрунтувати вибір доцільної організаційно-правової форми господарювання та податкової моделі для виноробного підприємства;
- проаналізувати сучасні тенденції розвитку вітчизняного та світового ринку крафтових і натуральних вин, зокрема янтарних;
- здійснити порівняльний аналіз конкурентних позицій українських та зарубіжних виробників у сегменті натуральних вин;
- розрахувати структуру інвестиційних витрат, необхідних для запуску виробничого процесу та збуту продукції виноробні;
- провести оцінку інтегральних показників економічної ефективності реалізації проєкту створення виноробного підприємства;
- ідентифікувати ключових стейкхолдерів проєкту та оцінити їхній вплив на реалізацію бізнес-ініціативи;
- виявити потенційні ризики підприємницької діяльності та запропонувати шляхи їх мінімізації в контексті сталого функціонування виноробні.

Об'єкт дослідження – процес планування, реалізації та обґрунтування економічної ефективності бізнес-ідеї у сфері виробництва крафтових янтарних вин.

Предмет дослідження – бізнес-проєктування започаткування власної справи у сфері крафтового виноробства з акцентом на виробництво та реалізацію вин.

Методи дослідження. Для досягнення мети кваліфікаційної роботи бакалавра та реалізації поставлених завдань було застосовано комплекс наукових методів дослідження. Зокрема, методи аналізу та синтезу, а також індукції та дедукції дозволили всебічно дослідити теоретичні засади підприємництва й особливості функціонування бізнесу у сфері крафтового виноробства. Порівняльний метод було використано для аналізу організаційно-правових форм підприємств виноробної галузі з метою обґрунтування оптимальної моделі для запуску крафтової виноробні.

Для аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства

застосовувалися SWOT- та PESTLE-аналізи, які дозволили ідентифікувати потенційні переваги, загрози, слабкі сторони й стратегічні можливості проєкту.

Метод експертного оцінювання використовувався для побудови карти ризиків, пов'язаних із виробництвом та реалізацією янтарних вин, і визначення найбільш критичних чинників, що можуть впливати на стабільність бізнесу.

Крім того, було застосовано метод фінансово-економічного моделювання, який дав змогу сформулювати фінансову модель проєкту, здійснити оцінку стартових інвестицій, прогнозування доходів, строку окупності та обчислення ключових показників ефективності (NPV, IRR, PI, ARR).

Інформаційна база дослідження. Інформаційна база дослідження охоплює широкий спектр джерел, які стали основою для обґрунтування теоретичних і прикладних аспектів реалізації бізнес-проєкту у сфері крафтового виноробства.

У процесі написання кваліфікаційної роботи було опрацьовано чинні законодавчі та нормативно-правові акти України, що регламентують підприємницьку діяльність, виробництво та обіг алкогольної продукції. Крім того, дослідження спирається на наукові публікації провідних українських фахівців з економіки, аграрного підприємництва, маркетингу та регіонального розвитку.

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох основних розділів, що містять дев'ять підрозділів, завершальних висновків і списку використаних джерел, який включає 34 найменування. Загальний обсяг роботи становить 97 сторінок, з яких 88 сторінки припадає на основний текст. У дослідженні подано 31 таблицю та 2 ілюстративні рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Організаційно-економічні засади створення підприємства у сфері виноробства»** розглядається особливості започаткування бізнесу з виробництва крафтового вина, інституційне середовище підприємницької діяльності у галузі виноробства, вибір форми господарювання та податкового режиму виноробного підприємства.

У другому розділі **«Стратегічне обґрунтування доцільності створення крафтової виноробні»** досліджено сучасний стан і тенденції розвитку ринку виноробної продукції, здійснено аналіз конкурентного середовища та визначення стратегічних конкурентних переваг суб'єкта виноробної діяльності, запропоновано інвестиційно-витратне планування запуску крафтового виробництва.

У третьому розділі «Економічне моделювання ефективності інвестиційного проєкту заснування крафтової виноробні «Кудрат Вайн» здійснено розрахунок розрахунок інтегральних фінансово-економічних показників ефективності інвестиційного проєкту «Кудрат Вайн», структуровано життєвий цикл проєкту та охарактеризовано ключових стейкхолдерів, проведено оцінку підприємницьких ризиків та сформовано систему заходів щодо їх мінімізації.

ВИСНОВКИ

1. Крафтова виноробня ТОВ «Кудрат Вайн» має усі передумови для успішного виходу на український ринок натурального вина. Комплексна модель ведення бізнесу, що включає наявний виноградник, локалізоване виробництво, технологічне оснащення, дотримання нормативно-ліцензійних вимог та екологічний фокус, забезпечує стабільну основу для довгострокової діяльності. Особливу роль відіграє адаптація до трендів сталого виробництва, природної ферментації та запиту споживачів на унікальні, крафтові вина. Виробництво янтарного вина з натуральних білих сортів винограду – це нішевий, але перспективний напрямок, який дозволяє вирізнитися серед конкурентів.

2. Сегмент крафтового виноробства в Україні демонструє динамічне зростання, що зумовлено змінами в споживчій культурі, розвитком гастротуризму та попитом на локальну продукцію. Станом на початок 2025 року в Україні діє понад 300 малих виноробень, проте лише частина з них спеціалізується на унікальних стилях, зокрема янтарному вину. Високий інтерес до органічної та авторської продукції створює вікно можливостей для нових гравців. Одеський регіон – один із центрів українського виноробства, що сприяє репутаційній привабливості бренду. До провідних тенденцій ринку належать мінімальна обробка, відмова від сульфітів, ручна робота, малотиражність та естетика «slow wine».

3. Проєкт створення ТОВ «Кудрат Вайн» в Одеській області є обґрунтованим і своєчасним кроком. Обрана організаційно-правова форма (ТОВ) дозволяє гнучко управляти ресурсами, отримати всі необхідні ліцензії, залучати партнерів та кредитні ресурси. Використання загальної системи оподаткування оптимізує податкове навантаження на етапі становлення бізнесу. Стратегічне розташування поблизу туристичних маршрутів і дегустаційних кластерів створює умови для розвитку не лише виробництва, а й елементів винного туризму.

4. Ринок виноробної продукції України має високий потенціал, особливо завдяки Одеському регіону, де зосереджено найбільші площі виноградників – проте за останні 10 років вони скоротилися з 114 тис. га до 50 тис. га. Обсяг виробництва вина поки що не досягає запланованих показників: лише 5% вина експортується, тоді як 95% реалізується всередині країни. Середнє споживання вина в Україні становить 6 літрів на людину, що значно нижче за

55–60 літрів у країнах ЄС. Водночас галузь має такі проблеми: скорочення площ виноградників, низьке споживання вина, високе податкове навантаження, імпорт сировини та застарілі технології. Для розвитку потрібні сучасні технології, державна підтримка, інвестиції та посилення конкурентоспроможності. Подолання цих бар'єрів дозволить зміцнити позиції українського вина на внутрішньому і зовнішньому ринках.

5. Конкурентне середовище виноробного ринку Одещини досить насичене: «Кудрат Вайн» працює поряд із такими відомими гравцями, як «Шато Лиманське», «Колоніст» і «Шабон», які мають стабільну клієнтську базу та розвинену туристичну інфраструктуру. Натомість «Кудрат Вайн» робить ставку на вузькоспеціалізований продукт – янтарне вино, що набирає популярності серед поціновувачів нішевих натуральних вин. Підприємство поєднує сучасний digital-маркетинг, участь у виставках і прямі онлайн-продажі, що дозволяє ефективно доносити цінність продукту споживачеві без посередників. Ключові завдання на найближчий час – підвищити впізнаваність бренду, розвивати винний туризм у регіоні та зберегти високу якість продукції попри невеликі виробничі обсяги. Це створює основу для стійкого розвитку та формування лояльної аудиторії серед споживачів крафтових вин.

6. Розроблений інвестиційно-витратний план запуску крафтової виноробні «Кудрат Вайн» демонструє ретельний підхід до планування всіх ключових статей витрат та джерел фінансування. Загальна сума стартового капіталу становить 5 800 000 грн, з яких 51,72% покривається за рахунок кредитних коштів, а 48,28% – власними інвестиціями засновника. Найбільшу частку інвестицій займають витрати на виробниче обладнання (35,34%) та будівництво й інфраструктуру (29,31%), що забезпечує технічну готовність підприємства до повного циклу виробництва янтарного вина за традиційною технологією. Значна увага приділена юридичному оформленню, ліцензуванню, брендингу та створенню власного каналу збуту через онлайн-магазин. Розраховані поточні витрати на рік складають 7 405 000 грн, з яких найбільшу частку займають витрати на оплату праці (30,22%) та обслуговування кредиту (24,09%). Структура витрат відповідає специфіці крафтового виробництва, де ключову роль відіграють якість продукції, ручна праця та ефективна маркетингова стратегія.

7. Результати фінансових розрахунків засвідчують, що запуск та функціонування крафтової виноробні «Кудрат Вайн» є економічно обґрунтованим і вигідним проектом у середньостроковій перспективі. Позитивне значення чистого приведенного доходу ($NPV = 676\,395$ грн) свідчить про створення додаткової вартості та фінансової стійкості бізнесу. Висока внутрішня норма рентабельності ($IRR = 30,54\%$) перевищує розрахункову ставку дисконтування (24%), що означає високий рівень привабливості інвестицій для потенційних інвесторів. Індекс прибутковості ($PI = 1,12$) підтверджує, що кожна вкладена гривня приносить додатковий дохід, а термін окупності проекту (3 роки 5 місяців) є прийнятним для галузі та значно знижує

інвестиційні ризики. Водночас облік дисконтованої окупності (6 років 8 місяців) демонструє реалістичність повернення вкладених коштів з урахуванням часової вартості грошей. Середня річна норма рентабельності (31,93%) відображає стабільну прибутковість виробництва навіть за консервативних прогнозів.

Отже, проєкт «Кудрат Вайн» має стійкий фінансовий потенціал, оптимально збалансовану структуру доходів і витрат, перспективи подальшого розвитку бренду та конкурентоспроможність на ринку крафтових янтарних вин.

8. Аналіз життєвого циклу проєкту ТОВ «Кудрат Вайн» демонструє чіткий, поетапний план запуску крафтової виноробні з урахуванням особливостей виробництва оранжевого вина. Ключові етапи — придбання землі, адаптація виноградника, підготовка приміщень, закупівля спеціалізованого обладнання для мацерації та витримки, запуск онлайн-продажів та юридичне оформлення — розподілені так, щоб забезпечити поступову готовність виробництва. Реєстр стейкхолдерів дає змогу сфокусувати управління проєктом на найважливіших учасниках: директорі, партнерах-дистриб'юторах, клієнтах і ключових постачальниках обладнання та сировини. Такий підхід мінімізує ризики зриву термінів і сприяє стабільному старту бізнесу та розвитку бренду «Кудрат Вайн» на ринку нішевих янтарних вин.

9. Оцінка ризиків проєкту ТОВ «Кудрат Вайн» показала, що найбільшу загрозу для стабільної роботи виноробні становлять кліматичні фактори (ранг 80) та геополітична нестабільність (ранг 90), які безпосередньо впливають на врожайність, виробничий цикл та логістику. Серед інших важливих ризиків виділено регуляторні виклики, технічні поломки та фінансові відхилення від бюджету. З метою мінімізації негативних наслідків передбачено конкретні стратегії: страхування насаджень, створення резервів обладнання, належне юридичне супроводження, суворий контроль якості та налагодження роботи з кількома постачальниками. Завдяки комплексному ризик-менеджменту та проактивній стратегії реагування «Кудрат Вайн» матиме високі шанси зберегти стабільність і конкурентоспроможність у динамічному ринковому середовищі.

АНОТАЦІЯ

Геюшова К. «Економічне обґрунтування проєкту у сфері виробництва (на прикладі створення крафтової виноробні)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2025.

У роботі розглянуто організаційно-економічні аспекти започаткування підприємницької діяльності у сфері крафтового виноробства. Охарактеризовано процес відкриття виноробні «Кудрат Вайн» в Одеській

області, досліджено сучасний стан та тенденції розвитку ринку натуральних і янтарних вин в Україні. Проведено деталізовану оцінку інвестиційно-витратної структури проєкту, розроблено покроковий план запуску виробництва з урахуванням технологічних і ринкових особливостей оранжевого вина, а також проаналізовано ключові фінансові показники економічної ефективності проєкту.

Результати дослідження підтверджують доцільність створення крафтової виноробні «Кудрат Вайн», її економічну обґрунтованість та високу конкурентоспроможність на українському ринку нішевих натуральних вин. Отримані дані свідчать про перспективність подальшого розвитку проєкту.

Ключові слова: крафтова виноробня, янтарне вино, натуральні вина, бізнес-план, інвестиції, прибутковість, економічна ефективність, ризики, виноробство, проєкт.

ANNOTATION

Geushova K. “Economic substantiation of a project in the field of production (using the example of creating a craft winery)”.

Bachelor’s Qualification Thesis for the Degree of Bachelor in Specialty 076 “Entrepreneurship, Trade, and Exchange Activities” under the Educational Program “Economics and Business Planning.” Odessa National Economic University. Odesa, 2025.

The thesis examines the organisational and economic aspects of starting a business in the craft winemaking industry. It characterises the process of establishing the “Kudrat Wine” winery in the Odesa region, analyses the current state and development trends of the Ukrainian market for natural and amber wines. A comprehensive assessment of the investment and cost structure of the project is provided, alongside a detailed step-by-step plan for launching production, taking into account the technological and market specifics of amber wine.

The study results confirm the feasibility of establishing the craft winery “Kudrat Wine”, its economic soundness and its high competitiveness in the Ukrainian niche market for natural wines. The findings indicate promising prospects for further development of the project.

Keywords: craft winery, amber wine, natural wines, business plan, investment, profitability, economic efficiency, risks, winemaking, project.